

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

20.08.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Вестник Капитал](#)

✓ Нагоре, ама малко

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/08/17/1889889_nagore_ama_malko/

Ако целият клас се провали на изпит, дори и с три на релси ще изглеждаш като отличник за съучениците си. Само че не така седят нещата в очите на родителите, като видят бележника. Горе-долу в такъв сценарий е българската икономика в момента.

През първата половина на годината тя успява да избегне рецесията (каквито очаквания имаше) и дори да отбележи малък ръст. В сравнение с останалите в Европа през второто тримесечие страната ни е доста над средата с 0.2% ръст на тримесечна и 0.5% - на годишна база. Въпросът е, че този резултат е крайно недостатъчен, за да накара предприемачите да създават нови работни места или чужди инвеститори да видят перспектива да дойдат. В допълнение еврозоната се свива, а там са основните търговски партньори на България и това най-вероятно означава и по-малко бъдещи поръчки за българските износители.

Добрите новини този път са леко съживяване на потреблението и на инвестициите. Но в мащаб, който не позволява прекален оптимизъм. Тоест старият проблем – липсата на локомотив, който да дърпа икономиката достатъчно бързо и осезаемо напред, си стои. Затова и повечето анализатори запазват прогнозите си за анемичен ръст - около 1% от БВП в края на годината, и продължаваща стагнация на пазара на труда.

Купуваме ли повече

Ако в данните за второто тримесечие има новина, която радва най-вече политиците, тя е свързана с увеличеното потребление - с 1.9% на тримесечна база и с 2.7% на годишна база. Причината е, че се разчита това да бъде следващият основен двигател за българската икономика след износа.

Разхлабването на домакинските бюджети обаче изглежда странно на фона на растящата безработица и намаляващия брой работни места (виж графиката). Според някои икономисти зад увеличеното потребление, което отчита статистиката, се крият отлагани през годините на кризата разходи или достигане на дъното на затягането на семейните бюджети. "Това означава, че по-нататъшно ограничение на покупките на домакинствата би накърнило "идентичността" им на хора - човешки същества с достойнство. Туристическият сезон също помага", казва икономически анализатор в банка.

"Пенсиите и заплатите в бюджетния сектор остават замразени. Наистина заплатите в икономиката като цяло растат на годишна база, но това се дължи най-вече на административното вдигане на минималните осигурителни прагове от началото на всяка година. Друго обяснение са засилените мерки срещу сивата икономика, които може би дават резултат в по-големи обороти на светло", допълва Десислава Николова, старши икономист в Института за пазарна икономика (ИПИ).

Според Лъчезар Богданов обаче, макроикономист от Industry Watch, потреблението не може да е силен индикатор за икономиката на България. Единственият двигател на растежа, на който може да се разчита в дългосрочен план, са инвестициите. "По наши изчисления, за да не спада заетостта, ръстът на БВП трябва да е над 2%. А той се постига с по-голяма инвестиционна активност", убеден е Богданов.

Инвестиции на дъното

През първата половина на годината преките чужди инвестиции в страната са над 221 млн. евро, или близо четири пъти повече спрямо същия период на миналата година. Данните са предварителни и обикновено претърпяват доста сериозни ревизии впоследствие. Месечните колебания обаче не позволяват да се изгради ясна оценка за нивото на чуждестранните капитали в страната. Причината е, че за разлика от преди кризата за полугодieto те са едва 0.5% от БВП, т.е. дори и единична сделка може да окаже сериозно влияние на крайния резултат.

"Най-вероятно сега или през третото тримесечие инвестициите ще достигнат дъното и след това ще се оттласнат нагоре, но ръстът ще бъде от извънредно ниска база. В по-дългосрочен план е необходимо засилването на притока чужди инвестиции, за да може и брутно капиталобразуване отново да започне да бележи по-сериозен ръст", убедена е Десислава Николова.

По-оптимистично настроен е Богданов. Той посочва, че има ръст и при вноса на инвестиционни стоки. В разбивката на данните за БВП също се наблюдава ръст на инвестициите на тримесечна база. "Така че инвестиционната активност явно леко се засилва и хубавото е, че това не е кредитно индуциран бум", допълва икономистът.

Отстъплението на износа

При липсата на достатъчно капитали и при предпазливо потребление основният двигател на растежа доскоро беше износет (виж графиката). Добрата новина е, че той продължава да расте. Лошата – че при достигнатата висока база това се случва с много по-бавни темпове в сравнение с година по-рано. И то основно заради продажбата на повече стоки извън ЕС.

"Все още ЕС остава нашият основен търговски партньор и сериозен спад там (ако има такъв - към момента се наблюдава

по-скоро стагнация) трудно би се компенсирал от трети пазари. При всички положения тази способност на българските износители успешно да продават все повече на трети страни е добра новина. Друг е въпросът какво точно продаваме на тези трети страни - като цяло това са основно суровини и стоки с ниска степен на преработка", коментира икономистът от ИПИ.

Новините от Европа обаче засега не са добри – очакванията са най-големият ни пазар - Германия да забави своята икономика. А това неминуемо ще се отрази и на поръчките към българските експортни компании. И то точно тези, които създават най-голяма добавена стойност в икономиката, защото експортът към ЕС в по-голямата си част е на машини и части.

Васил Велев, изпълнителен директор на "Стара планина холд", в чиято структура влизат машиностроителните компании "М+С хидравлик", "Хидравлични елементи и системи" и "Елхим Искра", твърди, че има осезаем спад на поръчките за юли, август и септември. "Рано е да се каже дали тази тенденция ще продължи, очакваме, като се върнат от отпуска контрагентите през септември, да знаем повече. Продаваме в цял свят, но спадът ни е по-изразен за Европа. За Австралия или няма спад, или е минимален", допълва Велев.

В допълнение индустриалният сектор (а това са предимно компаниите износителки) също е забавил активността си през юни и производството му е 0.8% под равнището от май, но на годишна база то расте с 1.5%.

Без стойност

Данните за БВП през последните две тримесечия показват и една интересна тенденция – докато БВП расте, брутната добавена стойност, която мери реалното производство в икономиката, намалява (виж графиката). Принципно това може да се тълкува по няколко начина - посивяване, ценови натиск на цените на вложените материали и услуги и трудности в пренасянето им на крайния клиент или дори фалити на малки или микропредприятия. Според Лъчезар Богданов спадът на добавената стойност означава, че приносът на държавата в икономиката е по-голям. "Но това е леко сезонен ефект и зависи от това кога се разплащат субсидиите", допълва той.

В същото време ръстът на БВП (от страната на предлагането) на годишна база идва изцяло от корективите. Те съдържат събраните косвени данъци и разликата между лихвите по депозитите и кредитите от търговски банки. "Повишените приходи от непреки данъци се виждат и в данните за изпълнението на бюджета и в този смисъл не трябва да ни изненадват. Това увеличение е в унисон с данните за повишено потребление и продължаващ ръст на вноса", пък е мнението на Николова.

Теоретично, ако потреблението и инвестициите продължат да се увеличават, икономическият растеж може да надскочи бавните си темпове. Засега обаче единственото сигурно е, че възстановяването е толкова плахо и уязвимо, че все още е рано за твърде оптимистични очаквания. Трябва да си напишем домашното много по-добре за шестца.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ 76% от обществените поръчки у нас са опорочени

http://www.klassa.bg/news/Read/article/210562_76%25+%D0%BE%D1%82+%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8A%D1%87%D0%BA%D0%B8+%D1%83+%D0%BD%D0%B0%D1%81+%D1%81%D0%B0+%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8

Близо 76% от обществените поръчки у нас са опорочени. Това показват данните от изследване на Института за правни анализи и изследвания, което ще бъде представено в края на септември пред Европейската комисия. Пред klassa.bg шефът на УС на Института Петър Бакърджиев заяви, че изследването е обхванало 87 общини и резултатите показват, че в над 50% от общините правилата за провеждане на обществени поръчки са непрозрачни. Някои общини като Несебър например са отказали участие в проекта. Други като Созопол имат зле устроена вътрешна база, по която се възлагат поръчките. За сметка на това има и общини като Долна Митрополия, Каварна, Белица и др., които могат да служат като пример за ясни вътрешни правила.

От Института предупреждават, че в края на програмния период, който изтича през 2013 г. ще зачестят проверките в общините, които изпълняват европейски проекти, а финансовите санкции са в големи размери, непознати доскоро на българското право. „България няма да бъде търпима като основен нарушител на обществените поръчки“, предупреди Бакърджиев. Той уточни, че в момента се обсъжда директива, с която ще се промени законодателството в общността по отношение на обществените поръчки.

Според авторите на изследването нарастването на нарушенията у нас се дължи на факта, че има пропуски в българското законодателство. Юристите, които участват в проекта, смятат, че трябва да се очертае ясна граница кога едно деяние е административно нарушение и кога то е престъпление, за да нямат съмнения прокуратурата и съдът как да процедира.

✓ Гърция трябва да осъществи икономии за 14 млрд. Евро

http://www.klassa.bg/news/Read/article/210537_%D0%93%D1%8A%D1%80%D1%86%D0%B8%D1%8F+%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%B1%D0%B2%D0%B0+%D0%B4%D0%B0+%D0%BE%D1%81%D1%8A%D1%89%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B8+%D0%B7%D0%B0+14+%D0%BC%D0%BB%D1%80%D0%B4.+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE

Кредиторите на Гърция са заявили, че Атина трябва да осъществи икономии за 14 млрд. евро през следващите две години или с 2,5 милиарда евро повече от първоначалното искане, пише "Дер Шпигел". Повишаването на икономии е

в резултат на последните проверки, които тройката международни кредитори на Гърция – ЕС, МВФ и ЕЦБ, направи за състоянието на гръцката икономика.

Представителите на тройката посетиха неотдавна Атина и се очаква да се завърнат през септември, като те са заявили, че ще останат там цял месец. Въз основа на техния анализ, ЕС и МВФ трябва да решат дали да отпуснат на Гърция следващия транш от помощта в размер на 31,5 милиарда евро.

След петъчната среща в гръцкото министерство на финансите стана ясно, че са били одобрени мерки за намаляването на разходите с 10,8 милиарда евро. В понеделник предстои нова среща, по време на която трябва да бъде решено как ще бъдат съкратени останалите.

Одобрените мерки ще изискват значителни съкращения на пенсиите и държавните заплати. Освен това тройката кредитори на Атина настояват правителството да съкрати 40 хил. чиновници. Въпреки че е постигнат консенсус по необходимите мерки, те все още не са одобрени от лидерите на трите партии в коалиционното правителство. Тази седмица премиерът Андонис Самарас ще проведе първата си среща с европейските лидери, откакто пое поста, опитвайки се да ги убеди, че Гърция ще спази обещанията си за допълнителни бюджетни съкращения. Очаква се Самарас да постави искането мерките за икономии да бъдат разсрочени в рамките на четири, а не на две години, за да се смекчи ефектът им върху населението, изпитващо най-тежката икономическа криза от Втората световна война насам. Спасяваната вече на два пъти от ЕС, МВФ и ЕЦБ Гърция е зависима от втория финансов пакет на стойност 130 млрд. долара, договорен през март, за да може да изплаща заплати в държавния сектор, пенсии и други текущи разходи.

✓ Кой спечели най-много от еврото?

http://www.klassa.bg/news/Read/article/210546_%D0%9A%D0%BE%D0%B9+%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BB%D0%B8+%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%BC%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%BE%D1%82+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%3F

В продължение на почти десетилетие след въвеждането на еврото през 1999 г. 17-членният валутен съюз се радваше единствено на ползите от мярката. Хората в периферни страни като Испания и Португалия имаха възможност да заемат пари при по-изгодни условия, за да купуват стоки и строят жилища. Германия пък започна да изнася повече за останалата част от континента. Разбира се, когато финансовата криза удари, лошата структура на еврозоната се оказа напълно катастрофална. За известно време обаче нещата вървяха наистина добре.

Кой всъщност извлече най-голяма полза от присъединяването си към проекта? Според доклад на Пол Донаван от UBS, върху който акцентира Маса Сердаревич от финансовия сайт FT Alphaville, периферни държави като Гърция, Португалия и Испания са се справили много по-добре след влизането си в еврозоната от ключови държави като Германия и Франция. Това обяснява донякъде защо членките от сърцевината на региона са толкова зле настроени към идеята да спасяват южните си съседи. Анализът на UBS разглежда ръста в реалния разполагаем доход между 2000 г. и 2010 г. в различните социални категории. Резултатите показват, че някои страни отчитат спад на стандарта на живот през последното десетилетие – Австрия, Германия, по-голямата част от Италия, средната класа във Франция. При по-бедни държави като Гърция, Испания и Португалия се забелязва сериозен скок в реалния разполагаем доход. Тези нации изглежда са били облагодетелствани диспропорционално от по-ниската инфлация, осигурена от еврото (Финландия е единствената богата държава с подобрене в стандарта на живот през посочения период).

„Подобен тип разкрития са коз в ръцете на националистическите партии в голяма част от основните членки“, посочва Сердаревич. Много германски политици продължават да задават реторичния въпрос защо да продължават да харчат пари за поддържането на стандарта на живот в периферни страни като Гърция, които на пръв поглед са обрели повечето ползи от създаването на единната валута? При все това, струва си да отбележим, че държавите от, така да се каже покрайнините на еврозоната, са много по-бедни в съпоставка. Както отбелязва докладът на UBS: „Представителите на най-ниското стъпало от социалната стълбица във Франция са били с два пъти по-високи доходи от гърците в същото положение през 2010 г.“

Страните от сърцевината на обединението като Германия обаче могат да загърбят морала и справедливостта и да погледнат на нещата от чисто практична гледна точка. Нов доклад на анализатора от ING Марк Клиф разглежда какво ще се случи, ако Гърция бъде изхвърлена от еврозоната, както видимо предлага австрийският външен министър. Клиф констатира, че останалите членки на обединението ще понесат удар от около 1,2-2% от БВП в първата година. И това е оптимистичният сценарий, почиващ на предположението, че излизането на Гърция няма да предизвика неконтролируема паника и серия от източвания на банки, които да принудят други периферни членки да напуснат.

„Дори да оставим настрана вероятността от заразна и хаотична рецесия, свиването на еврозоната ще доведе до огромни загуби в държавите от сърцевината ѝ“, пише Клиф. Като цяло докладът на ING заключава: „Поправянето на паричното обединение може да излезе по-евтино от раздробяването му.“ С други думи, цената за оправянето на еврото е висока (и продължава да расте) и вероятно не е справедлива, но тази посока на действие може да се окаже далеч по-малко болезнена от алтернативите.

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Предай нататък дългове

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/08/19/1890759_predai_natatuk_dulgove/

Задължения за 19.7 млн. лв. са натрупали министерствата и други държавни учреждения към общините, съобщил Министерството на финансите в петък. Това са местни данъци и такси, неплатени от министерства, висши училища, Българската академия на науките, Национална служба за охрана и Омбудсмана.

МВР - лидер сред министерствата

Разпространената справка показва, че само Софийският университет "Св. Климент Охридски" дължи 8.17 млн. лв., или 97% от общите просрочия на висшите училища. МВР пък е начело на класацията сред министерствата - с 3.36 млн. лв., следвано от Министерството на отбраната - с 2.7 млн. лв., Министерския съвет - с 2.5 млн. лв., и Министерството на здравеопазването с 1.3 млн. лв. Останалите задължения са в размер под 1 млн. лв.

От финансовото ведомство не посочват за какъв период са натрупани тези задължения, но уточняват, че по-голяма част от министерствата и ведомствата вече са се разплатили с местните власти. Други учреждения пък, които не са посочени в справката, са сключили споразумения с общините за разсрочено плащане по тримесечия и изпълняват ангажимента си стриктно.

Според действащия Данъчно-осигурителен процесуален кодекс за просрочени данъчни задължения на длъжниците се начислява наказателна лихва в размер на основния лихвен процент и още 10 пункта годишно. По последните известни данни към края на първото тримесечие общините имат натрупани дългове от 179.2 млн. лв. към частния сектор. Това означава, че ако министерствата, висшите училища и другите служби се разплатят с общините, с тези пари местните власти могат да покрият 10.6% от своите просрочени задължения към фирмите.

Надзор за местните власти

По данни на финансовото министерство просрочените дългове на общините към частния сектор също намалявали, като в началото на 2011 г. са били 207 млн. лв., а към 31 март т.г. са 196.2 млн. лв. Тези просрочия вече се отчитат на централно ниво и участват в класирането на местните власти, което прави Министерство на финансите.

От миналата седмица ведомството на Дянков сравнява общините по различни финансови показатели и на тяхната база определя класацията кои кметства се управляват най-ефективно от финансова гледна точка. В подреждането се гледат още показатели като разходи, задължения и отношението им към приходите на кметствата.

Следи се също за това как се харчат средствата им и какъв процент от разходите е за инвестиции и какъв за текуща издръжка, като класирането ще се осъвременява на всяко тримесечие.

Финансовият министър Симеон Дянков обясни, че класирането ще послужи на министерството да награди с допълнителни бонуси за инфраструктурни проекти общините, които са в добро финансово състояние, и те ще се заложат в бюджета за 2013 г.

Обратно – на общините, които хронично са в тежко финансово състояние, ще им се отказват допълнителни субсидии, освен ако не са критично необходими. Тъй като правителството няма възможност да санкционира недисциплинираните кметове и общински съвети, орязването на средствата оставало единствен механизъм за въздействие над местните власти.

Класацията пък щяла да ориентира хората как да гласуват на местните избори, мотивира въвеждането й финансовият министър.

✓ Добивната индустрия расте и през 2011 г.

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/08/19/1890749_dobivnata_industriia_raste_i_prez_2011_g/

Добивната индустрия в България е продължила да расте и през 2011 г., въпреки че не е успяла да достигне предкризисните си нива. Добивът на полезни изкопаеми е достигнал 91.95 млн. тона, което е с 13% повече, отколкото през 2010 г., но все още е под рекордните 102.56 млн. тона за 2008 г. Стойността на произведената продукция пък се е увеличила с 21% до 2.8 млрд. лв., което е близо 4% от brutния вътрешен продукт и за което принос имат всички подотрасли - въглища, метални руди и т.н. Това показват данните на Българската-минно геоложка камара (БМГК), които бяха представени за Деня на миньора на 18 август.

Добър сигнал е възстановяването при добива на строителни материали, който пострада най-силно от кризата. Водещи за отрасъла остават въглищата и металните полезни изкопаеми, които са осигурили 74% от добитите количества.

Скок при въглища и газ

В процентно отношение най-много се е увеличил обемът на добитите течни горива - с 478%. В тази област работят само две компании - "Мелроуз рисорсиз" и "Проучване и добив на нефт и газ", макар че проучвания се правят от доста повече дружества. Според публикуваните наскоро данни на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма фирмите са произвели общо 443 куб. м природен газ и 22 хил. т нефт. Значителният ръст при газа се дължи основно на "Мелроуз рисорсиз", която започна добив от черноморските находища "Калиакра" и "Каварна" в края на 2010 г. По отношение на нефта добивът в България е минимален и почти не се е променил през 2011 г.

По данни на камарата с най-добри производствени резултати в подсектора на течните горива за миналата година е "Овергаз инк.", която е собственик на пет газоразпределителни дружества и лидер в тази област. Компанията е увеличила доставките на синьо гориво с над 5% до 2.2 млрд. куб. м, а приходите й са нараснали с 26% и са достигнали 722.4 млн. лв.

Много се е повишило и производството на въглища (главно лигнитни). Според предварителните данни на НСИ добитото количество е нараснало с 21%. Причината за това е увеличеният добив в "Мини Марица-изток" след влизането в експлоатация на ТЕЦ "Ей И Ес - Гълъбово". Това се е отразило и на резултатите на държавното предприятие, като приходите му са се повишили с 25% до 552.4 млн. лв., а печалбата е скочила 2.5 пъти и е достигнала 21.4 млн. лв. Като цяло добивът на въглища е вторият по големина подсектор по стойност на произведената продукция - общо 808.3 млн. лв. за 2011 г.

Метален принос

Най-значителен принос към brutния вътрешен продукт на страната продължава да има производството на метални руди, което е осигурило над половината от общия обем, отчетен от минните предприятия. През миналата година

фирмите в този подотрасъл са произвели продукцията за 1.5 млрд. лв., или с 25% повече, отколкото за 2010 г. В същото време добитата руда се е увеличила с 4%, т.е. голяма част от увеличението е ценово.

Рудодобивните компании очаквано държат и топ позициите по приходи в отрасъла, като за най-добри производствени резултати за миналата година БМГК отличи "Елаците-мед". Последните налични данни в Търговския регистър за нея обаче са за 2010 г. и показват 492.7 млн. лв. приходи, с което се нарежда на второ място след "Асарел-Медет" с резултат от 509.8 млн. лв. През миналата година значителен ръст отбелязва "Челопеч майнинг". Приходите на златодобивната компания са се повишили с повече от 65% през 2011 г. и са достигнали 299.1 млн. лв. Така от загуба за предходната година дружеството не само излиза на печалба (158.6 млн. лв.), но и постига рекордно висока рентабилност на приходите - 53%.

Кой и в какво инвестира

През миналата година бяха изпълнени няколко интересни инвестиционни проекта в сектора. "Асарел-Медет" въведе уникална за страната инсталация за екстракция и електролиза на катодна мед от руднични води, която позволява извличане на почти 100% от полезния компонент и помага за максималното оползотворяване на природните ресурси. Самото производство е без отпадъци и на практика представлява пречистване на водите. Освен това получаваната мед е с борсова чистота (99.99%) и значително повишава добавената стойност на предприятието. Инвестицията е за 40 млн. лв. и се очаква да се изплати за четири години.

В "Челопеч майнинг" пък беше сменена системата за добив от т.нар. подетажно обрушаване към камерна система със запълнение. Основният проблем на стария метод е, че след години води до пропадания, докато по новата система изкопите се запълват и релефът не се променя. Освен това се намалява "загубата" на метал - от около 20-30% преди до 3-5% по новата технология.

[Вестник Труд](#)

✓ Работим дълго за най-малко пари

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1511352>

България е сред седемте страни в Европейския съюз (ЕС) с най-дълга работна седмица. Това показват данните за 2011 г. на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд, която е към ЕС.

Работниците у нас се трудят средно по 40,3 часа от понеделник до петък, или с два часа и половина повече от финландците, за които работната седмица е най-кратка. Данните се отнасят само за заети на пълен ден на едно работно място и включват действително отработените часове. В тях не влизат обедните почивки, времето за пътуване до службата и обратно, отсъствията по лични причини, както и часовете за обучения.

Според изследването през последните 3 г. работната седмица у нас се е скъсила с около час и половина. През 2009 г. продължителността е била 41,7 часа.

Средно работната седмица в ЕС е 39,7 часа. Рекордьори са румънците, които прекарват в службата средно по 41,3 часа. По-дългото стоене на работа у нас и северната ни съседка обаче не се отразява на заплащането. Напротив, възнагражденията в България и Румъния са най-ниските в ЕС. Последните данни на Евростат показват, че българите са на опашката по доходи и на година печелят 9 пъти по-малко от най-кратко работещите финландци. През 2010 г. средната годишна заплата у нас е била 4396 евро, докато в скандинавската страна са печелили по 40 122 евро.

Една от причините за ниското заплащане у нас е слабата ефективност на труда. Въпреки че през последните години този показател нараства, производителността на труда в България е едва 43,5% от средната за ЕС. За сравнение във Финландия показателят надхвърля 109%. Като цяло в страните от Западна Европа, където производителността е по-висока, работната седмица е по-кратка. Изключение правят Люксембург, Германия и Великобритания.

Изследването показва още, че България е сред страните в ЕС с най-кратък платен отпуск. Законодателството у нас гарантира 20 дни почивка. Толкова е отпуската и в почти всички страни от Източна и Централна Европа. В по-старите членки на ЕС обаче тя е поне 25 дни. Най-дълго почиват в Германия, Франция и Дания - по 30 дни.

България обаче има повече официални празници в сравнение със средното за ЕС. През м.г. например 11 работни дни у нас са били обявени за почивни. Средният брой за ЕС е 8-9 дни. По тази линия най-малко са се облагодетелствали работниците в Румъния и Холандия, където са празнували само 6 дни. На обратния полюс са испанците, за които е имало 14 дни фиеста.

Европейската фондация включва и данни за работното време в браншове, в които действат колективни трудови договори. Според тях най-кратко се трудят в публичната администрация в Испания, Португалия и Франция - по 35 часа на седмица (по 7 часа на ден). В България и в повечето по-нови членки на ЕС в колективните споразумения е договорено работната седмица да е по 40 часа.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Пет удара по икономиката и джоба ни

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1511198>

През изминалата седмица стана ясно, че от началото на 2013 г. акцизът на дизеловото гориво ще се повиши с 15 лева за 1000 литра - от 630 на 645 лева. Конкретната причина за това е предварително договореният график с Европейската комисия за поэтапно увеличение на акциза на горивата, според който до края на 2013 г. България трябва да достигне минималните нива в ЕС. Вследствие на това повишение на акциза крайната цена на литър дизел, след начисляване на ДДС, ще нарасне с 2-3 стотинки.

Поне засега правителството се въздържа от увеличение на други данъци, както се случва в някои други страни на ЕС. Резките флукутации в цените на горива, храни и други суровини обаче биха могли да променят първоначалните бюджетни планове на правителството за следващата година, през която предстоят и парламентарни избори.

Повишаването на акциза на дизела отново напомни за негативните ефекти от данъчната хармонизация в ЕС, особено за развиващи се страни като нашата, чиито домакинства имат по-ниски доходи и следователно са по-чувствителни към повишаването на ставките. За съжаление в разгара на европейската дългова криза няма изгледи тенденцията в посока уеднаквяване на данъците в ЕС да се обърне. Дори напротив. Европейските политици все по-активно говорят за необходимостта от обща фискална политика, за съгласуване на по-широк кръг данъци, включително и подоходни ставки. Подобни мерки само ще намалят конкуренцията между отделните страни в ЕС и значително ще затруднят по-бедните страни, които обикновено разчитат на по-ниски данъци, за да привличат чужди инвеститори. Успокоителното е, че засега поне официално не се планира хармонизация на данъците върху доходите на физически и юридически лица.

В по-общ план увеличаването на акциза на дизела е само допълнителен шрих към общата картина на поскъпване на суровините в глобален план. Очакванията на повечето анализатори и активни участници на пазара са за задържане на цените около текущите нива в краткосрочен план, но не е изключен и нов импулс към повишаване. Още повече че има затруднения с добива на нефт в Северно море, а политическата ситуация в Иран и Близкия изток като цяло остава изострена. Големите централни банки продължават уверено политиката на неконтролирано "печатане" на пари. Европейската централна банка намали своята основна лихва до 0,75% в началото на юли - най-ниското ниво от въвеждането на еврото. Банката на Англия и Федералният резерв на свой ред обявиха намеренията си да поддържат лихви, близки до нулата, поне в следващите 2-3 години. В тон с тях Китайската народна банка свали лихвите в опитите си да стимулира икономиката, което ще увеличи търсенето на петрол и други суровини в Азия. Всички тези фактори сочат, че няма изгледи цените на горивата да паднат съществено до края на годината.

За съжаление, този цикъл на високи цени на горивата съвпадна с навлизането на еврозоната - нашия основен търговски и инвестиционен партньор - в нова рецесия според експресните оценки на Европейската статистическа служба за икономическия растеж през второто тримесечие на 2012 г. В резултат на това ще се стопи и растежът на brutния продукт на България до края на годината, а износът вече няма да е мощен двигател на растежа у нас.

Ценовият ефект за българските потребители е още по-чувствителен, защото нашата икономика е силно зависима от вноса на суровини и горива. Вносът на енергоносители силно надвишава износа. По този начин почти целият търговски дефицит на България се дължи на енергийните ресурси. Всяка промяна на цените на международните пазари много бързо се отразява и върху цените у нас.

Цените на горивата от своя страна влияят върху цените на храните и другите стоки от първа необходимост, които заемат относително голям дял в потребителската кошница на средния българин. Например делът на храната и безалкохолните напитки в кошницата на българите е около 23% през 2012 г. в сравнение с 15% за европейските домакинства. Затова и повишаването на цените на електроенергията с 13% от началото на юли доведе до осезаемо ускоряване на инфлацията, която скочи до 3,1% годишно през юли от 1,6% през юни.

Отчетливо поскъпна и т.нар. малка потребителска кошница, която включва най-вече стоки от първа необходимост. Въпреки че е трудно да се прогнозира каква точно ще е инфлацията в България до края на годината, увеличението на цените на електроенергията и горивата със сигурност ще продължи да бъде определящ фактор.

В настоящите условия действията на правителството, които биха могли да смекчат негативния ефект за потребителите и бизнеса, са до голяма степен ограничени. Една от възможностите е да бъде намалено данъчното облагане на горивата, например ДДС. Какъв би бил реалният ефект върху крайната цена, обаче не е предварително ясно. Още повече че местният пазар на горива не се характеризира с особено силна конкуренция, а потреблението на горива не пада много дори и при рязък скок на цените. По-логично е правителството да пробва да стимулира конкуренцията на всички етапи на производствения процес, в т.ч. вноса, данъчните складове, дистрибуцията. Опитите за административно замразяване на цените на една или друга група стоки, освен че нарушават принципите на свободната конкуренция, едва ли ще имат реален и траен ефект и в този смисъл трябва да бъдат избягвани.

Друга възможна опция е България и други страни от Централна и Източна Европа да лобират заедно за съобразяване на данъчната хармонизация, особено по отношение на акцизните стоки, с покупателната способност на населението в съответните страни. Например акцизът върху горивата да бъде формиран с оглед нивото на доходите в съответната страна членка на ЕС. Вероятността това да се случи на практика обаче изглежда относително малка. Почти всички европейски регулации са съобразени най-вече с интересите на Стара Европа и почти механично се пренасят върху новите страни членки. Например критериите за членство в еврозоната са адаптирани най-вече към особеностите на западноевропейските развити икономики, но не са съобразени изобщо с процесите, типични за една догонваща икономика като българската.

В крайна сметка най-добрата политика за борба с покачващите се цени е политиката на увеличаване на доходите на цялото население. Правителството вече обяви плановете си за повишение на минималната работна заплата и пенсиите. Тази административна мярка обаче ще увеличи доходите само на част от населението. Освен тези действия трябва да бъдат прилагани и мерки за насърчаване на икономическия растеж и заетостта в икономиката, а това може да стане най-вече чрез подобряване на средата за правене на бизнес в България и привличане на така нужните на страната чужди инвестиции.

Необходими са и конкретни мерки за увеличаване на гъвкавостта на пазара на труда. И в средата на 2012 г. икономиката продължава да губи работни места, а безработицата остава над 10%. В тази ситуация всяко едно ново увеличение на инфлацията ще се приема все по-болезнено от населението. Още повече, ако очакваната кратка рецесия в Европа се проточи във времето, а цените продължат да нарастват въпреки замръзването на икономическия растеж.